БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 173 (9006) ИЮЛИИН 25 СУББОТО 1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

СОВЕТСКЭ, ПОЛЬШЫН АРАДУУДАЙ АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААН УЛАМ БЭХИЖЭГ ЛЭ!

Нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй советскэ партийно-правительственна делегациин Москвада бусажа ерэһэнтэй дашарамдуулагдан, Москвагай, Москвагай областиин ажалшадай митинг июлиин 23-да В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна стадионой Спортын ордондо болоо.

Нүхэд Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский, советскэ партийно-правительственна делегациин гэшүүд, Польшын Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Тадеуш Гедэ болон бусадай Президиумдэ һууханань суглараргшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Партиин Москва городой комитедэй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов митингые нээгээд, тобшо үгэ хэлээ.

Удаань Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой токарь М. В. Обухов үгэ хэлэжэ, Н. С. Хрущевые, делегациин гэшүүдые халуунаар амаршалаа. Һүүлээрнь Москвагай областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө «Лесные Поляны» колхозой бригадир В. В. Семенищева, ниислэлэй интеллигенциин зүгһөө архитектор В. В. Богданов, залуушуулай зүгһөө часай хоёрдохи заводой хүдэлмэришэн Р. Кирпичева гэгшэд амаршалаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев үгэ хэлэжэ, халуунаар угтагдаа. Советско-польско хани барисаанай, социалистическэ лагериин оронуудай бата нэгэдэлэй улам саашадаа бэхижэжэ байһые, Коммунистическэ партидаа, өөрынгөө правительствода совет арадай хизаарлашагүй үнэн сэхэ байһаниие ажалшадай энэ митинг харуулаа. (ТАСС).

Советско-польско хамтын мэдүүлгэ

АРШАВА, июлиин 23. (ТАСС). льшын Арадай Республикада СС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секре- СССР-эй Министрнүүдэй Со- Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев тү- эй Советскэ Союзай партийно- ительственна делегациин айл- жа байһантай дашарамдуулан дэр советско-польско хамтын үлгэ доро гар табилган болоо. Польшын Арадай Республикада ветскэ Союзай партийно-прави- ственна делегациин айлшалжа уедэ хөөрэлдөөн болоо гэжэ үлгэ дотор хэлэгдэнэ. Хани хөөрэлдэхэдөө, хоёр ороной эгшэд Советскэ Союзай, шын Арадай Республикын ара- ай хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаае саашадань үргэд- бэхижүүлхэ хэрэгтэ хабаатай ала асуудалнуудые, тэрэшэлэн өө үеын уласхоорондын байда- гол шухала асуудалнуудые эн хэлсээ. Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар нэгэн ад- анамжатай байһанаа ханан- тэмдэглэнэ.

Польшын Арадай Республикада шалха зуураа, Совет ороной де- аци Варшава, Катовице, Силе- районой бусад хэдэ хэдэн го- дта, мүн Щецин, Познань, шув, Гданьск, Лодзь, Люблин, енцимдэ хүрэһэн байна. Про- ленна предприятинуудаар, газар алангай үйлэдбэриин коопера- удаар, госхозуудаар болон турна эмхи зургаануудаар айл- аа. Советскэ партийно-прави- ственна делегацитай суг хамта РП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи сек- арь Владислав Гомулка орон уураа айлшалалсаа.

Партийно-правительственна деле- Польшын ажалшадай поли- скэ, экономическа болон соёл өөрынгаа ажабайдалда туй- н тон ехэ амжалтатай танил- Арадай засагай жэлнүүдэй шада Польша газар тараалан илдэг гээгдэнги орон байһанаа хэнги индустриально-аграрна н болоо.

Польшын Арадай Республикын иалистическэ байгуулалтадахи аг бүхы амжалтанууд Польшын элмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин эн мэргэн хүтэлбэри доро яба- поляк арадай шэн габьяата алай, Советскэ Союзай, социа- тическэ лагериин бусад оронуу- аха дүү ёһоной дэмжэлгэ бо- туһаламжын ашаар туйлагдаа. Советскэ Социалистическэ Рес- бликануудай Союзай, Польшын спубликын хоорондохи хани ба- саатай байха, харилсан туһалал- а, мүн дайнай һүүлээр хани ха- саатай байха тухай 1945 оной релиин 21-дэ баталагдаһан до- вор хоёр арадуудай туйлаһан тон ала туйлалтануудай нэгэн бо- о гэжэ Советскэ Союзай, Поль- делегацинууд ехэ ханангяар эглэнэ гээд мэдүүлгэ соо саа- нь хэлэгдэнэ. Энэ договор хоёр ороной ажалшадай гол шухала лтэнүүдые гүйсэд хангана.

Нэгэн адли үзэл сурталые, пролетарска интернационализмын ленинскэ ёһо гуримые үндэһэлэн баримталһан хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаан бүри бэ- жэнэ, һалбаран хүгжэнэ. Эгээл имэ дээрэһээ СССР ПНР хоёрой хоорондохи политическэ, экономическа, культурна хани ха- рисаан улам хүгжэжэ байнхай. Советскэ Союз арадайнгаа ажахын шухала һалбаринуудые хүгжөө- хэнь, промышленна олон барилга- нуудые бодхооходонь аха дүүгэй туһаламжа Польшодо хүргөө, мүнөөшье хүргэжэ байна.

Экономическа байдалай мүнөө үеын хүгжэлтэдэ социалистическэ оронуудай хоорондо аша туһатай- гаар ажалаа зүбөөр хубаарилха, илангаяа мэргэжүүлхэ, хамжан ажаллаха хэрэгые хүгжөөхэ гээшэ үйлай ехэ удхашанартай юм гэжэ хоёр делегаци тоолоно. Арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбүүдээ таа- рулдуулан зохёохо, социалистическэ орон бүхэнэй үйлэдбэриин арга боломжонуудые, мүн эрилтыень хамтаараа шэнжэлэн тодорхойлхо ябадал социалистическэ оронуудай уласхоорондын ажалай хубаарилгые эрдэм ухаанай ёһоор бэелүүлхэ арга олгоно. Тиихэдээ национальна экономикыень бүхы талаһаань хүг- жөөхые, социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтээ бэе бэеэ дэм- жэлсэжэ, туһалжа байхые ханга- на.

Советско-польско аха дүү ёһоной хани барисаае бүхы талаарнь хүгжөөлгэ социалистическэ лагериин оронуудай нэгэдэлые, бата жагсаалые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ, эб найрамдалые, уласхоорондын аюулгүй байдалые хангаха хэрэгтэ ехэ аша туһатай байха юм, ондо ондоо ниитын системэтэй оронуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байха гэһэн үзэл бодолой илалтые хангана гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын ёһо гуримууд дээрэ үндэһэлһэн хоёр арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаае саашадаашье бэхижүүлжэ байхаар, политическэ, экономическа, соёл культурын хани харилсаагаа, харилсан туһалалсалгаяа бүхы хэмжээгээр үргэдхэжэ байхаар, социалистическэ лагериин бүхы оронуудые бүри ехэ бата жагсаалтай байлгахые туйлахаар эрид шиидэнги байһанаа хоёр тала мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын делегацинууд үнэн зүрхэнэй, бэе бэеэ дүүрэн ойлголсохо оршон байдалда олон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, уласхоорондын мүнөө үеын шухала бүхы асуудалнууд тушаа нэгэн адли хараа бодолтой байһанаа онсолон тэмдэглэнэ. Түрүү хүн түрэлтэнэй һанаа зобоожо байһан гол шухала асуудал гэхэдэ, эб найрамдалые тогтонижоруулха, бэхижүүлхэ хэрэг болоно гэжэ дахин баримталагдана.

Хүсэрхэлгын тала баримталһан ямаршье политика социализмын хүсэнүүдэй илалта түгэлдэрөөр дабшажа байһан мүнөө үеын хүгжэлтын ябасые зогсоожо шадахагүй, национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөе даража шадахагүй гэжэ үргэн олониитэдэ, капиталистическэ дэлхэйн олон янзын политическэ хүсэнүүдтэ бүри элитэ боложо байнхай. Имагтал хоёр системын амгалан ёһоор зэргэ оршон байха, амгалан ёһоор мүрысэхэ хэрэг дайн сэрэг һүжэрөөлгые болюулжа шадаха юм. Социалистическэ лагериин бии байһан ушар, тэрэнэй һалбаран мандажа байһан һүр хүсэн хүсэрхэлгын тала баримталһан асуудалнуудые шиидхэхэ гэһэн һэдэлгэдэ түгэс хүсэтэй хаалта байгуулха арга олгоо.

Хүйтэн дайнай политика ябуулжа, мүнөө болотор эгээн ехэ олзо доход абажа байһан эзэрхэг түримхэй империалистическэ бүлэгүүд лэ хүсэрхэлгын тала баримталһан политикын буруу һүрэжэ байһаниие мэдэрхэ дурагүй бшуу. Түгшүүрилые һулаpуулха хэрэгтэ туһалха бүхы дурадхалнуудые тэдэнэр үсэдөөр буруушаана, тиигээд түгшүүрилые һуларуулха хэрэгтэ һаад хэхэ, уласхоорондын байдалые бүри шангадуулхын тула али болохо ааша гаргана.

Германида хабаатай асуудалнуудые хаража үзэлгэдэ делегацинууд ехэ анхаралаа хандуулаа. Хойшолуулагдангүй шиидхэгдэхэ шухала асуудалнуудай нэгэн гэбэл, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гуримые усадхаха асуудал мүн гэжэ нэгэн һаналаар тэмдэглэгдээ. Немец арад мүнөө болотор эбэй договоргүй байхань, тиихэдэ Баруун Берлиндэ эзэмдэлгын гурим хүсэндөө байхань таарамжагүй, тэсэшэгүй ябадал болоно. Иимэ байдалые эб найрамдалда харша хүсэнүүд, илангаяа Европодохи политическэ байдалые бүри хурсадхахые эрмэлзэдэг ФРГ-гэй правительство хэрэглэжэ, эб найрамдалда ехэ аюул тохёолдуулна. Илангаяа бундесверые ракетнэ болон атомна буу зэбсэгээр зэбсэгжүүлхын тула ФРГ-гэй правительствый элдэб ябуулга хэжэ байхада, Баруун Германиие милитаризацилга ехэ аюултай болоод байна.

Баруун Германиин милитаризм Атлантическа бүлэг оронуудай ябуулдаг хүсэрхэлгын тала баримталһан политикые бэелүүлжэ, уласхоорондын харилсаае саашадань бүри түгшүүрилтэй болгохые эрмэлзэн, Баруун Европодо зонхилон эзэрхэлгын үүргэ бэелүүлхын хойноһоо оролдоно. Тиигээд сэрэгэй-экономическа эзэрхэг түримхэй хархис доболгые дэлгэрүүлхэ һэдэлгэтэй.

Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэхи зүблөөн дээрэ аша туһатай зарим тэды хэрэг бүтээгдээ гэжэ Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын делегацинууд тоолоно. Зүблөөн дээрэ хэдэ хэдэн асуудалнуудаар орон бүхэнэй һанамжа бүри һайнаар тодорхойлогдоо. Бии байһан арсалдаанууд элирүүлэгдээ. Орон бүхэнэй һанамжануудые дүтэлүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдээ. Гэхэтэй хамта, Женевэдэхи зүблөөн дээрэ баруун оронуудһаа боложо, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулха тухай хэлсээн мүнөө болотор туйлагдаагүйнь гэмшэлтэй гэжэ делегацинууд тэмдэглэнэ.

Мүнөө үеын гол асуудалнуудые шиидхэхын тула правительствонуудые толгойлогшонорой зүблөөн ехэ удхашанартай байха һэн гэжэ хоёр тала тоолоно. Тиимэ зүблөөн мүнөө үеын уласхоорондын байдалай эгээн шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, шиидхэбэри абаа һаань, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуладхааха хэрэгтэ туһа нэмэри боложо үгэхэнь дамжаггүй.

Германида, Европодо аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ хабаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ Польша, Чехословаки хабаадаха онсо эрхэтэй байна гэжэ хоёр талаһаа онсолон тэмдэглэгдээ.

Германитай эбэй договор баталхын түлөө Советскэ Союз, ПНР урданайхидаал адли эрид шууд тэмсэхэ гэжэ мэдүүлгэ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Мүнөө үеын эрхэ байдалые хараадаа абан, эбэй договор мүнөө байһан Германиин хоёр гүрэнтэй баталагдаха юм гэжэ делегацинууд тоолоно гээд мэдүүлгэ соо заагдана. Уласхоорондын шухала асуудалые игэжэ амгалан ёһоор шиидхэлгые баруунай эзэрхэг түримхэй бүлэгүүдэй таһалдуулаа һаань, Советскэ Союз, Польшын Арадай Республика Германиин Демократическа Республикатай эбэй договор баталха юм. Тэрэшэлэн эб найрамдал бэхижүүлхэ, Европодо аюулгүй байдалые хангаха хүсэлэнтэй бусад гүрэнүүд ГДР-тэй эбэй договор баталха байһаниинь найдамтай.

Баруун Берлиндэ өөрын мэдэлтэй сүлөөтэ город болохо эрхэ үгэжэ, Баруун Берлиндэхи эзэмдэлгын гурим тухай асуудалые шиидхээ һаа, тон зүб байгаа гэжэ делегацинууд тоолоно. ГДР болон социалистическэ бусад оронуудай хүсэл эрмэлзэлгэ буруушаагдаад, Баруун Берлиндэхи таарамжагүй байдалай усадхагдаагүй һаань, Баруун Берлиндэ таарамжагүй байдал усадхахын тула хэрэгтэй бүхы хэмжээнүүдые абахадань Германиин Демократическа Республикые СССР Польша хоёр дэмжэхэ юм.

ГДР, ФРГ хоорондоо бэе бэедээ добтолхогүй, атомна болон ракетнэ буу зэбсэгһээ Германиин хоёр гүрэнэй арсаха тухай пакт баталха тухай ГДР-эй дурадхалые бүрин дэмжэхэ зуураа, Одер, Нейссе—Лужицк дээгүүр гараһан хилэ хадаа Польша Германи хоёрой хоорондохи хуулита, үнэн зүб, эбдэршэгүй хилэ гээшэ гэжэ Советскэ Союзай, Польшын правительствонууд дахин баталба. Варшавска договорто хабаададаг, мүн Хойто-атлантическа пактда хабаададаг оронуудай хоорондо добтолхогүй гэһэн пакт баталха тухай дурадхалые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээд, Европын түбтэ ядерна болон ракетнэ буу зэбсэгһээ сүлөө зоно байгуулха тухай Польшын Арадай Республикын правительствын дурадхалые дэмжэнэ гээд СССР-эй, ПНР-эй правительствонууд мэдүүлгэдээ дахин батална.

Мэдүүлгэ дотор саашань хэлэгдэһэнэй ёһоор, Балтиин далай шадар ондо ондоо социальна системэтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха зоные байгуулхын тула Балтиин, Скандинавиин районуудай арадуудай хүсэл оролдолго гаргахын тула бүхы эрхэ байдал бии.

Балканай хахад ольторог дээрэ атомна буу зэбсэггүй зоно байгуулха тухай дурадхалые Советскэ Союз, Польшын Арадай Республика бүрин дэмжэнэ.

Колониализмда эсэргүү, оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө, бэеэ даанхай байдалай түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ байһан колониальна, хахад колониальна бүхы арадуудые халуун зүрхэнһөө дэмжэнэбди гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Гадна өөрынгөө газарые, тэрэ тоодо Тайвань болон эрье шадарай ольторогуудые сүлөөлхэ, нэгэдүүлхэ хүсэлтэй агууехэ хитад арадай үнэн зүб эрхэ бүрин дэмжэгдэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад өөһэдынгөө партинуудай хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые андалдан абалсаа, партийна талаар хани харилсаанай асуудалнуудые, тэрэшэлэн уласхоорондын коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Москвада 1957 оной ноябрьда абтаһан коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай Декларациин тобшололнуудай тон зүб байһаниие ажабайдал дүүрэн баталан гэршэлээ.

Хоёр парти, гэжэ мэдүүлгэ дотор саашань хэлэгдэнэ, мүнөө үедэ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ гол аюул тохёолдуулдаг ревизионизмтай, тэрэшэлэн олониитэһээ хахасаха ябадалда хүргэхэ догматизм болон сектантствотай саашадаа эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ гээшэ манай нангин уялга болоно гэжэ хоёр парти тоолоно.

КПСС-эй, ПОРП-гэй хоорондохи холбоо барисаа, хани харилсаае саашадань бэхижүүлхэ талаар тодорхой хэмжээнүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин хоорондохи хани барисаа, аха дүү ёһоной хани харилсаае саашадань үргэдхэн хүгжөөхөөр шиидэнхэй байһан тухай мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Польшын Арадай Республикада Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин харюугай айлшалалга хэһэн ушар хоёр оронуудай аха дүү хани барисаанай толотомо гэршэ болохоһоо гадна, совет, поляк арадуудай, бүхы социалистическэ лагериин арадуудай хоорондохи хани барисаае, хани харилсаае хүгжөөлгэдэ, үргэдхэлгэдэ саашадаа туһалха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ мэдүүлгын түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

СОВЕТСКЭ ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИ ПОЛЬШОҺОО БУСАБА

ВАРШАВА, июлиин 23. (ТАСС-эй тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци түрэл ороноо бусахаяа мүнөөдэр Варшаваһаа гараа.

Варшавын аэродром дээрэ мордохуулгын баярай ёһолол болоо. Мордохуулагшадай дунда Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин, Польшын Арадай Республикын правительствын хүтэлбэрилэгшэд байлсаа.

В. Гомулка Н. С. Хрущев хоёр аэродром дээрэ үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци Польшоһоо Москвада бусажа ерээ

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци июлиин 23-да Варшаваһаа Москвада бусажа ерээ. Польшын Хүдэлмэришэнэй Нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй, Польшын Арадай Республикын правительствын уряалаар делегаци Польшодо арбан үдэр соо айлшалһан байна.

Москвагай ажалшадай олон түлөөлэгшэд Внуковска аэродром дээрэ суглараа.

Нүхэд Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский болон бусад Советскэ Союзай партийно-правительственна делегацие угтаа.

Н. С. Хрущевые, Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин бусад гэшүүдые угтагшад халуунаар амаршалаа. (ТАСС).

САГ ХҮЛЕЭНЭГҮЙ! Тэжээл бэлэдхэлгэ, ургаса харууһалгые үргэн далайсатайгаар ябуулая!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Иволгын совхозой 4-дэхи отделениие эрхилэгшэ нүхэр Лубсанов, тракторна бригадын бригадирые орлогшо нүхэр Цыренов гэгшэд хара тараанай ургасые хаража байна. Т. Бадмаинай фото.

Хүсы үбһэ хуряана

ТАРБАГАТАЙ. (Телефоноор абтаба). Аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз эдэ үдэрнүүдтэ силос дараха хүдэлмэреэ эршэмтэйгээр ябуулжа байнхай. Тиигэжэ хэдыхэн үдэр соо 890 тонно силос хээрын ногоогоор дараба. Тэрэшэлэн хүсы үбһэ хуряалга эмхитэйгээр ябуулагдана. Колхозой нэгэдэхи комплексно бригадада 7 гектарта ургаһан хүсы үбһэн хуряагдажа, га бүриһөө дунда зэргээр 60 центнер хүрэтэр абтаа. Гадна бүхы бригадануудта хамта 170 гектарай хүсы үбһэн хуряагдажа, ехэнхи хубинь тармагдажа, һурилэгдөө. Хүсы үбһэнэй таригдаһан бүхы газарай га бүриһөө дунда зэргээр 20—25 центнер ургаса хуряагдана. Тиигэжэ энэ колхозойхид хоёр мянга гаран центнер хүсы үбһэ һурилэнхэй.

Г. Громов.

Эндэ эдэбхитэй залуушуул хүдэлдэг

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). Энэ жэлдэ аймагай олонхи колхозууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые урда урдынхиһаа эртэ, бэлэдхэл һайнтайгаар эхилээд, түрүүшын үдэрһөө эмхитэйгээр хүдэлнэ.

Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ажалшад, малшад хүгшэн залуугүй адууһа малайнгаа үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ гаранхай. Үбһэшэдэй бригада, звенонуудай дунда тэжээл һайн шанартайгаар, богони болзорто бэлэдхэжэ абаха гэһэн социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Синицынэй хүтэлбэрилдэг 3-дахи комплексно бригадынхид түрүүлжэ ябана.

Тус бригадада үбһэ хуряалга дээрэ гол түлэб залуушуул ажалладаг юм. Тэдэнэй дундаһаа эдэбхитэй комсомол хүбүүд нүхэд Н. Синицын, Б. Куртошин гэгшэд мориин косилкаар үдэртөө 4 га сабшаха нормынгоо орондо 6,5 гектар хүрэтэр сабшаха гэһэн үүсхэл гаргаад, мүнөө тэдэнэр хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ байна. Мүн бригадын гар хажууршад нүхэд Г. Санжиев, Б. Барангаев гэгшэд 40 соотын орондо, үдэр бүри 55—60 соото хүрэтэр һайн шанартайгаар сабшана. 3-дахи бригадынхид 5 үдэрэй турша соо хамта 200 га газар сабшаад, 250 центнер үбһэ хуряажа, һурилөө.

Гадна колхозой һү һаалиин, гахайн фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр силос даража, витаминна үбһэ бэлэдхэнэ. Тэдэнэр бүхыдөө 200 гаран тонно силос, халаахай, үрмэдэһэ сабшажа дараа.

К. Бобров.

Баян ургаса хүлеэхэ бэшэ, тэрэниие туйлаха хэрэгтэй

Байгша ондо хура бороо элбэг байжа, Ториин аймагай алишье колхоздо ороохо тараанай болон бусад ургамал ногоолой баян ургаса абтахаар хараалагдана.

Теэд эндэхид энэ һайн ургасадаа һанаагаа дан ехээр амаршоод, ороохо тараанай болон бусад ургамалнуудай ургасын хойноһоо һайнаар харууһалжа, элдүүрилжэ, буртаг үбһэ, үрмэдэһэнһөөнь сэбэрлээд, баян бардам ургаса абахын түлөө оролдоногүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Һаяшаг аймагай «Красный Октябрь» колхозой тараалан дээгүүр ябажа харабабди. Харацай гэжэ һууринай хажуу талада, хоёр газарта кукуруза таригданхай. Нэгэндэнь 27 гектар, нүгөөдэдэнь 29 га газар дээрэ һаяын ехэ бороогой һүүлээр буртаг үбһэн айхабтар элбэгээр ургашанхай. Эгээл эндэ үбдэгтэ хүрэмэ үрмэдэһэн соо кукурузын эшэ набша бэдэржэ олохонь түбэгтэй байна.

Тэрэшэлэн Свердловой нэрэмжэтэ колхозой тараалан буртаг үбһэн шара сэсэг хоёрто ехээр даpагдашанхай. Тус колхозой бүхы тараалангай захын үрмэдэһэ, үбһэ ногоон сэбэрлэгдэжэ сабшагдаагүй. Иигэжэ колхозой хүтэлбэрилхы нүхэд урда жэлнүүдэйнгээ алдуу эндүүе хүсэд ойлгожо абаагүй гээшэ ха. Юуб гэхэдэ, имагтал бог үбһэнтэй тэмсэдэггүй, ургасынгаа хойноһоо ёһоор харууһалдаггүй дээрэһээ энэ колхоз жэлһээ жэлдэ талха тарягаар дуталдадаг бшуу. Энэ мэтээр эндэхид тараанайнгаа ургасын хойноһоо хаһа сагтань харууһалаагүй байжа, мүнөө жэлдэ яагаад 15—16 центнер тараа гектар бүриһөө абахаар найдана гээшэб. Иимэ тулюур туйган байдалда хэзээ эсэс табигдаха юм гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө шангаар асуухаар болоо.

Гадна тус артелиин машина, техникэ тараа хуряалгада бэлэн бэшэ байһаар. Тэрээнһээ байтагай «жэжэ хэрэгсэл, амһарта, мэшээгшье гүйбди»—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Меньшиков һанаа амараар мэдүүлнэ.

Мүнөө тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд «үбһэ хуряалгада гараабди» гэжэ шалтаг бараад, тараан ажалаа мартажа байна бшуу. Кукуруза, тараанай ургасые харууһалгада 2—3 һайн трактористнуудые прицепщигүүдтэйгээр табяад, мүн баһа энэ хэрэгтэ һургуулиин һурагшадые, үбгэд, хүгшэдые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые олоор элсүүлэн хабаадуулжа, тараалан дээрэхи буртаг үбһэ, үрмэдэһэ үгы хэхэ, гараар түүжэ хаяха дүүрэн аргатай. Теэд энээниие эндэхи хүтэлбэрилэгшэд хүсэд ойлгоногүй гээшэ гү?

Энэ жэлдэ ороохо тараанай баян ургаса абаха гэбэл, колхозуудай правлени ургасын хойноһоо харууһалгада урда урданайхиһаа үлэмжэ ехэ анхарал хандуулха ёһотой.

А. Мангатханов.

Партийна эхин организацинуудта

Партийна нүлөөгөө улам шангадхаха

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, Сэлэнгын хонинной совхозойхид 1959 ондо эбэртэ бодо малай тоо толгойе 2900, хониной—50.000, шубуунай—3800 болгожо, жэл соо 7700 центнер мяха, 1710 тонно һү, 126 тонно нооһо абаха гэжэ шиидэһэн юм. Тиигээд тус совхозой малшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө шанга тэмсэл дэлгэрүүлээ.

Мүнөө хахад жэлэйнгээ түсэб мяха абалгаар 150 процент, һү һаалгаар — 105 процент, үндэгэ абалгаар—100 процент дүүргээ. Энэ амжалта туйлаха хэрэгтэ совхозой фермэнүүдэй партийна эхин организацинууд горьтойхон хубитаяа оруулһан байха.

Илангаяа 3-дахи фермын партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Б. Санжанов) эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа.

Нэн түрүүн энэ фермын коммунистнууд ажахын гол һалбаринуудта хубаарилан табигдажа, ажал хүдэлмэридөө түрүү жэшээ харуулна. Эндэхи 29 коммунистнуудай 10-ниинь таряан ажал дээрэ, 12-нь —мал ажал дээрэ, 2-нь—барилгада ажаллана.

Ахалагша хонишон коммунист Л. Лундуков үнгэрһэн жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаа. Мүнөөшье һайнаар ажаллажа байна. Һаалишан коммунист нүхэр Шарапова даалгагдаһан 20 үнеэнһээ 20 тугал абаад, үнеэн бүриһөө 1700 шахуу литр һү һаагаа. Коммунист һаалишан Найданова даалгагдаһан 19 үнеэнһээ 19 тугал абажа, үнеэн бүриин 1500 литр һү һааһан байна.

Парторганизациин бюро бодомжотойгоор зохёогдожо баталагдаһан түсэбэй ёһоор ажал хүдэлмэреэ эмхидхэжэ, хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы коммунистнуудые хабаадуулдаг. Энэ зорилгоор бюрогой зүгһөө коммунистнуудта элдэб, таарамжатай партийна даабари ходо үгтэдэг, мүн дүүргэлтэнь хинан шалгагдажа байдаг.

Партийна суглаанай, бюрогой заседаниин бэлэдхэлдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой.

Жэшээлхэдэ, фермээрээ абаһан социалистическэ уялгануудай дүүргэлтэ тухай асуудал тээсгэн партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ асуудалай бэлэдхэлдэ олон коммунистнууд хабаадалсаа. Коммунист Бимбаев нүхэр Золтуевай даадаг отарын ажал хүдэлмэриие шалгаа. Коммунист Мункуев нүхэр Бальжировай даадаг гүүртын, коммунист Цыдендамбаев нүхэр Бимбаевай даадаг һаалиин гүүртын хүдэлмэриие шалгажа, партийна суглаан дээрэ тэдэнэй дутуу дунданууды ехэ тодорхойгоор элирүүлэн мэдээсэжэ, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлэһэн байна. Суглаан һониноор, эдэбхитэйгээр үнгэрөө.

Коммунистнууд Ц. Дараев, Мункуев, Бимбаев партийна даабаринуудые саг болзортонь, һайнаар дүүргэнэ.

Гадна зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдана. Эндэхи коммунистнуудай 8-ниинь агитатораар хүдэлнэ. Һарадаа хоёр дахин агитаторнуудтай семинар үнгэргэгдэжэ, тэндэ түрүү агитаторнуудай дүй дүршэлтэй танилсадаг, совхозойнгоо ажахые улам саашань хүгжөөхэ түсэб, зорилгонууд тухай зүбшэн хэлсэдэг байна.

Агитаторнууд Д. Балданов, Г. Цыдендамбаев, Ц. Дараев, Мункуев. Бимбаев гэгшэд даалгагдаһан участогууд дээрээ саг үргэлжэ һонирхолтой хөөрэлдөө хэдэг, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргажа, малшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй үйлэдбэриин зүблөөн дээрэ хэлэжэ үгэдэг, гүүртэ, отара, бригада дээгүүр «дайшалхы хуудаһа», «Сахилгаан» гэжэ ханын газетэ гаргалсажа байдаг юм.

Энэ фермын нүхэр Л. Лундуковай даадаг отарынхид, нүхэр П. Бимбаевай даадаг һаалиин гүүртынхид коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхын түлөө тэмсэжэ байдаг. Мал ажал, таряан ажал дээрэ, мүн барилга дээрэ хүдэлмэрилдэг ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд табан хоног бүри согсолон гаргагдажа, түрүү һуури эзэлһэн хүнүүдтэ улаан тугхан барюулагдадаг байна.

Партийна организаци комсомолшуудай ажал хэрэгтэ хододоо туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм. Фермынгээ клубта уран һайханай бүлгэмэй кружогойхид хирэ хирэ болоод лэ концерт, хатар наада табижа байдаг. Энэ хүдэлмэриие комсомолой организациин секретарь нүхэр Федотов муу бэшээр хүтэлбэрилнэ.

Гадна клубта элдэб һонирхолтой темээр элидхэл, лекци болоно байдаг. Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн баяр тухай, совет хүнэй шэнжэ шанар, һайн һайхан сэдьхэл тухай, совет хүнүүдэй эрхэ болон уялганууд тухай хэдэн һонирхолтой лекци уншагдаа.

Ажалшадай дунда партийна организациин эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри иигэжэ ябуулһанайнь ашаар фермын ажал хүдэлмэри урагшатай, бүтээсэтэй болоо. Хабарай тарилга богонихон болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэгдэжэ, ороoһо таряанай, кукурузын ургаса һайнаар ургажа байнхай. Мүнөө фермын хүдэлмэришэд кукурузын, орооһо таряанай полинуудые буртаг үбһэнһөөнь сэбэрлэжэ, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байна.

Совхозой 3-дахи фермынхид гүрэндөө мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид —июниин 18-да, һү худалдаха түсэбөө июниин 24-дэ дүүргээ. Мүн үндэгэшье тушааха түсэбөө үлүүбшэлэн дүүргээ һэн.

Гурбадахи фермын партийна организациин хүдэлмэридэ дутуу дунданууд юрэ үгы гэжэ тэмдэглэхэ аргагүй. Тэндэхи коммунистнууд дутуу дунданuудаа дары усадхажа, урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө саашадаашье эдэбхитэйгээр тэмсэхэ ёһотой.

А. Бардонов,
КПСС-эй Сэлэнгын айкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

АХЫН АЙМАГТА

ҺУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ БЭЛЭДХЭЛ

Орлигой дунда һургуули хэзээ хэзээнэйхиһээ урид һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэжэ эхилбэ. Һургуулиин урданайнь байшангай бага дээрэһээ олон классуудта хэшээлынь үдэртөө хоёр халаан соо үнгэргэгдэдэг һэн. Мүнөө жэл энэнь болюулагдаха болоо. Һургуулиин шэнэ байшан һаяхан ашаглалгада оруулагдаба. Һуралсалай жэлэй эхилтэр бүхы хэрэгсэлнүүдынь абтаха юм. Мүн багшанарай байрын гэрнүүд баригдажа байна. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо 2 квартиратай гэр, тэрэшэлэн нэгэ квартиратай гэр баригдаа. Һаяар һургуулиин мастерской бодхоогдохонь.

Парта, шкаф, самбар, столнуудые дархашуул Дамби Мадагаев, Цырен-Жаб Самаев гэгшэд бүтээнэ. Аймагай центрын һурагшад классуудые, интернадай гэрнүүдые өөһэдөө шэрдэнэ, дулаална.

ЗАЛУУШУУЛАЙ БРИГАДА ШАЛГАРНА

Ниитын адууһа малда жэлһээ үлүүсэ хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэлгэдэ аймагай залуушуул туһаламжа үзүүлнэ. Жэлһээ жэл бүри залуушуулай бригаданууд байгуулагдажа, аймагай эгээл холын колхоздо ошожо туһалдаг юм. Мүнөөшье жэл «Улаан Шулуута» колхозой Алак-Шулуун гэдэг сабшалан дээрэ арбаад комсомолшууд ажаллажа байна.

Залуушуулай бригадые аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ Андрей Галсанов хүтэлбэрилнэ.

Бригадынхид 1500 центнер үбһэ һайн шанартайгаар хуряаха хүсэлэнтэй. Гадна, колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһа» гаргадаг.

Мүн дунда һургуулиин ахалагша классай һурагшад, багшанарһаа бүридхэгдэһэн нэгэ бригада «Улаан Малшан» колхоздо гараба.

Зураг дээрэ: Ахын аймагай «Коминтерн» колхозой түрүү хонишон Дарима Гармаева.

Д. Дугаровай фото.

Социалистическэ Ажалай Геройнууд

БҮГЭДЭНЭЙ АША ГАБЬЯА ГЭЭШЭЛ

Жаахан бэетэй, багахан дэлэнтэй нютагай үүлтэрэй үнеэдые модон хүнэг соогоо шоботороод, гэртээ орохо-доо бурят һамгад хашалгүй һү тарагтайл байнабди гэжэ бододог һаабза. Харин иимэ үнеэдэй үүлтэр һайжаруулхада, үдэртөө 30-40 литр һү үгэдэг үнеэд бии болохо гэжэ тэрэ үедэ нэгэшье бурят һамган ухаандаашье оруулаагүй байжа болоо. Ойндоо ороогүй юумэнэй үнэн хэрэг болоһые мүнөө гайхалтагүй. Эрдэм ухаанай үзэгдөө дуулдаагүйгөөр хүгжэжэ байһан үедэ хүн дураараа юумэ хубилгажа шададаг болоо гээшэ.

Дабжаа багахан бэетэй малай орондо томо гэгшын сэлэгэр тарган үнеэд ута байрын хоёр хажуугаар тэниглэн янзатай зогсоно. Бултадаа адли үлгэ зүһэтэй, хуаа эрээнүүд, үүлтэртэ ажахын мал байһанаа бэеэрээ гэршэлээд лэ байна. Эдэмнай зооветеринарна институтдай һуралсалай туршалгын ажахын симментал сэбэр үүлтэрэй шахуу болоһон мал гээшэ. Малай үүлтэрые ингэжэ үндэһөөрнь хубилгатараа айхабтар ехэ ажал эндэ хэгдэһэн байна. Зооветеринарна институтдай эрдэмтэдэй хүтэлбэри доро һуралсалай-туршалгын ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд үни удаан саг соо үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри холын хараатайгаар ябуулжа байгаа. Мүнөөшье тиигэһээр. Энэ ехэ хүдэлмэриин түүхэ бултыень бэшээд яахаб. Зүгөөр, хэдэн зүйл тэмдэглэлтэй байна. Зоотехническэ эрдэм ухаанай бүхы туйлалтанууд энэ ажахыда үни заяанай хэрэглэгдэжэ болонхой. Наука болон түрүүшүүлэй заабариин ёһоор эбэртэ бодо мал үсхэбэрилдэг болоһон байна.

Эбэртэ бодо малай талаар ехэ мэргэжэлтэй институтдай багша байһанаа наһа барһан Михаил Николаевич Балков энэ ажахын малай үүлтэр һайжаруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байха. Энэ мэргэжэлтын үүсхэл оролдолгоор тугалнуудые түлигдэдэггүй байрада байлгажа, томо болгохо арга түрүүшынхеэ эндэ хэрэглэгдэжэ эхилээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө арба гаран жэлдэ энэ түрүү арга эндэ, мүн республикын олон колхозуудта хэрэглэгдэдэг болоһон байна. Эрдэм ухаанай заабариин ёһоор малай харууһа, эдеэлүүлгэ эмхидхэхэ хэрэг эндэ гуримшан, бүхөөр заншаһан юм. Иигэжэ үүлтэртэ үнеэдэй фермын ажахые эрхилхэ талаар тус фермэ республикын колхоз, совхозуудта ёһото һургуули боложо үгэһэн байна. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө эхилээд, һаалишад, малшад, аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эндэ ходо ябажа, хаража, дүй дүршэлынь халан абадаг болонхой.

Ажахыгаа эмхидхэхэ талаар түрүү юумые нэбтэрүүлдэг гуламта байхаһаа гадна, һуралсалай-туршалгын ажахы эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха талаар шэнжэлэлгэ-туршалгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Энэ ажахые даагша, хүдөө ажахын наукануудай кандидат К. Е. Ильин, эрдэмтэ зоотехник Хальбаев болон бусад мэргэжэлтэд эбэртэ малайнгаа үүлтэрые саашадань һайжаруулха хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Энээнэй урда тээ хэгдэһэн ажалай ашаар малайнь бэе томо, һү ехэтэй болоһон байна. Мүнөө гол түлэб фермын бүхы үнеэд 4000 гаран литр һү үгэдэг болонхой. Тиимэһээ саашадаа үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри һүень үдхэрүүлхэ зорилготойгоор ябуулагдаха байна.

— Энээнһээ хойшо үнеэдэйнгээ һү үдхэн болгохоор племенной хүдэлмэри ябуулхамнай,—гэжэ зоотехник нүхэр Хальбаев хөөрэнэ.

Гадна энэ ажахы республикын колхоз, совхозуудта эрхимэй эрхим үүлтэртэ залуу мал, эхэнхидээ эрэ хашарагуудые худалдадаг юм. Эбэртэ бодо малай үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ һуралсалай-туршалгын ажахын ехэ үүргэ дүүргэдэжэ байдагынь энээн дээрэһээ мэдэгдэнэ. Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкын нээгдэхэһээ хойшо энэ ажахы жэл бүри хабаададаг.

Эды шэнээн удхашанартай ажал эндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй аша габьяагаар, оролдолго хүсөөр бүтэһэн байха юм. Үни удаан саг соо үнэн сэхээр ажаллажа ябаһан хүнүүд эндэ олон. Энэ ажахын һаалишад бултадаа шахуу олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ, ажал хүдэлмэриингөө оньһые һайса шудалһан, бүгэдэниитын дунда хүндэтэй, суутай болоһон зонууд байха. Энэ ажахыда хорёод жэлдэ хүдэлжэ ябаһан Вера Ильинична Зимерева эдээнэй нэгэн мүн.

Арадуудай хани барисаанай ехэ һайндэр—Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан юрын һаалишанда Социалистическэ Ажалай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

— Манай нэгэндэ үндэр дээдын нэрэ зэргэ олгохоодоо ажахыемнай мүн иимээр лэ сэгнэлсэбэ гээшэ, манай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ соло болонол ха юм,—гэжэ эндэхид бултадаа баярлан хөөрэнэ. Иимэ үндэр дээдэ хайрада Вера Ильиничнамнай хүртэхэл ёһоороо хүртөө.

Бүри бургааһан мори унаад табилуулдаг байхаһаа эхилээд, ажал хүдэлмэридэ андагаар абьяастай байһан гэхэ. Эжынгээ зарахада эхилһэн юумэеэ дүүргээгүйдэө һаладаггүй нэтэрүү үхибүүн байгаа һэн гэдэг. Багынь энэ шэнжэ шанар үлэһэн байха юм.

Һуралсалай-туршалгын ажахын симментал үүлтэрэй һүрэг малтай болоод байһандань Вера Ильиничнагай аша габьяа заатагүй байлсаха. Малые элбэг ехээр эдеэлүүлээгүй һаа, үүлтэрынь һайжаруулагдахагүй байһаниинь мэдээтэй. Олон жэлэй турша соо малай эдихэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлсэжэ ябаа юм.

Һуралсалай ажахыда хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо Вера Ильинична урдаа табиһан зорилгоёо нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө нүхэдтээ хамта бүхы хүсэ шадалаа зорюулан оролдодог байһан юм. Хаанашье, ямаршье ажалда ябахадаа Вера Ильинична урагшаа һанаатай, юумээ бүтээгээгүйдөө орхидоггүй хүн. Фермэдэ хүдэлхэһөө урда тээ эрэ хүнэй ажалда ябадаг байгаа. Модо шэрэхэ, малда үбһэ тэжээл зөөхэһөө эхилээд, элдэб ажалда хүдэлһэн байна. «В мнай зарим эрэшэлүүлые холо хихо даа» гээд нүхэдынь хэлэ һэн. Һайнаар хүдэлһэнэйнгөө т ходо шан абадаг, магтаалтай дағ байгаа.

Фермэдэ малшанаар хүдэ эхилхэдээ Вера Ильинична ма байра, хото хорёо сэбэрээр а гаад, угаагаад байдаг һэн. Өө гөө ажалай хажуугаар һаалиш туһалалсадаг, «хожомоо хүд болоо һаа, хэрэгтэй юумэ шад ябахада бэедэ амар юм» гээд һаалсадаг болоһон байгаа. Һү тэй үүлтэртэ үнеэдые һаажа һ ха гээшэ юрын хэрэг бэшэ бай Иимэ үнеэдые бага зэргэ шо роод орхижо болохогүй, һүе дууһан һааха хэрэгтэй. Дура юумэндөө хүн һуража ядаха Вера Ильинична удангүй һа шан болоо һэн. Ингэжэ һура лай туршалгын ажахыда һү е һаадаг һаалишадай бүлэдэ В Ильинична оролсоо бэлэй. Тэрэ һэнһээ хойшо даажа абаһан ү бүриһөө жэлдээ 4000—5000 г литр һү һаадаг болонхой. 1955 һоо хойшо Вера Ильинична Б союзна хүдөө ажахын выстав жэл бүри хабаадагшаар батала жа байгаа.

Һүниин тэгэндэ үнеэнэйнгээ т абалсажа, һанаагаа амархадаа ажалайнгаа юрын үдэртэ гар даашье Вера Ильинична п правительство, зон нүхэдни ябаһан ажалыемни иимэ үндэр сэгнэхэ, «Герой» болохоб ухаандаа оруулдагшьегүй һааб Өөрөөшье ингэжэ хэлэнэ. Үнэ хэжэ ябаһан ажалаа хүн обёор гүй гээшэ. Вера Ильиничнашье гарма, шалгарма ажал хэнэб балай һанадаггүй байгаа. Тиин юрын эхэнэр даалгагдаһан аж даа коммунистическэ ёһоор хан жа, ниитын хэрэгые бүтээхын лөө хододоо оролдожо ябадаг шалтай юм. Одоол энэмнай аж да шэнэ ёһоор хандадаг коммун мын хүнэй онсо шэнжэ шанар б аал. Һайн харууһанай, эдеэлүүл хүсөөр үнеэдынь һү ехэтэй, тар хүшэтэй байна.

— Үнэн зүрхэнһөө, бүхы ша бари хүсэеэ гаргажа харууһал эдеэлүүлээгүй һаа, малые ни билгахань бэрхэтэй, — гээд В Ильинична ажаглана. Үглөөнэй саһһаа эхилээд, үдэртөө забһар жа, амаржа байгаад, үдэшын 11 саг болотор шахуу эндэхи лишад ажалланабди. Үнеэн б нэй онсо илгаае, абари занга хараадаа абажа эдеэлүүлдэг, радаг байнабди. Мал, иланг үнеэд гээшэмнай бүхы юумэ тыень ойлгожо байдаг, ган дуугардаггүй юм,—гэжэ Вера И нична хөөрэнэ. Энэ ажахын лишадай ингэжэл, хайхарам ехэтэйгээр харуһанайнь ашаар тэртэ мал үдэжэ, улам олошо байна гээшэл. Һаалишад А. К. менеева, А. Д. Хлебник В. Д. Максимова, З. Н. Кожевни ва, ухэршэн Е. Петров болон дай аша габьяагай энээндэ бай тэмдэглэнгүй гарахын аргагүй. ажахын хэдэн түрүүшүүл хим ажалайнгаа түлөө орден, дальнуудаар, хүндэлэлэй грамот шагнагдаа.

Ажал хүдэлмэри гээшэһээ на соогоо арсажа үзөөгүй. бурят райтай эхэнэрэй эртэ бодоод аж даа гарахадань, хүхын дууна ни юун ута байгша һэм даа, хираатажа байба. Ажалайнгаа саһа үмдэнхэй, энэ эхэнэр үнеэд гээ байра тээшэ алхалжа яб даа шубуудай элдэбээр дуула хые шагнан, «яагаашье гоё гэз даа, ямар гоё үглөөгүүр бо гээшэб» гэжэ бодоһоор байра орошоно. Энэ ажалша эхэн билтарма ехэ баяртайнь нэгэд мэтэ байгаали урин дулааган нэмнэн байгаа бэлэй...

Д. Жугдурова.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТАНУУДЫЕ ХАРУУЛҺАН ВЫСТАВКЭ

«СССР-ые электрификацилга» гэжэ павильоной талмай дээрэ табигдаһан «ВВН-35» гэжэ маркын агаарай выключателиие выставкэдэ орошод хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ЛЕКЦИОННО ПРОПАГАНДЫН ЗОРИЛГО УЛАМ ЕХЭ БОЛОНО

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй республикадахи отделениин II пленумһээ

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй республикадахи отделениин хоёрдохи пленум һаяхан болоо. Партиин XXI съездын шиидхэбэринүүдые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэриин ябаса тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, философиин эрдэм ухаанай кандидат нүхэр Д. Д. Лубсанов энэ асуудалаар элидхэл хээ. Мүн Сэлэнгын аймагтахи бүлгэмэй отделениин харюусалгата секретарь нүхэр Буянов, Кабанскын аймагтахи отделениин правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Таволжанская гэгшэд нэмэлтэ элидхэл хэбэ.

Манай республикын ажалшадай долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байхада лекционно пропагандын зорилго улам ехэ болоно гэжэ элидхэлшэд тэмдэглэбэ.

Энээнтэй хамта «Знание» бүлгэмэй лекторнүүдэй үмэнэ үшөө ехэ зорилго табигдана. Партиин XXI съездһээ хойшонхи үе соо энэ бүлгэмэй ябуулдаг лекционно пропаганда зарим тэды һайжараа. Аймагуудта лекционно пропагандын олон янзын арга хэрэглэн, энэ хүдэлмэри һайжаруулагдажа байна. Тусхай темэнүүдээр вечер эмхидхэхэ, асуудал харюугай, мүн атеизмын асуудалаар вечер үнгэргэгдэдэг болоһон байха юм.

Олон аймагуудтахи бүлгэмүүдэй отделенинууд лекционно хүдэлмэрее һайжаруулжа, һонин болгожо байна. Жэшээнь, Кяхтын, Кударын, Кабанскын, Прибайкалиин, Хэжэнгын болон бусад зарим аймагуудай бүлгэмэй отделени олониитын дунда лекцинүүдые һониноор уншуулха гэжэ оролдодог юм. Кяхтын аймагтахи «Знание» бүлгэмэй лекторнүүд лекционно хүдэлмэри олон янзаар, хүнэй дура татамаар ябуулдаг. Энэ жэлдэ эндэхи лекторнүүд өөһэдөө 50 гаран лекци бэшэжэ бэлдээд, уншажа байдаг. Кяхта городто нэгэ асуудалаар хэдэн лекцинүүдые уншуулдаг байна. Аймагай ехэ һуурин газар бүхэндэ аман үгын журнал гарадаг. Асуудал харюугай үдэшэ үнгэргэгдэдэг болоһоор үнинэй. Мүн үнгэтэ газетэнүүд, радио-журнал гаргагдадаг байна. Долоон жэлэй түсэб тухай фотовыставкэ энэ хабар Кяхта городто эмхидхэгдээ һэн. Аймагай бүлгэмэй нэгэ лекторынь энэ выставкэ абаад, аймагай колхозуудаар, совхозоор ябажа, хүн зондо энээнээ тайлбарилжа үгэһэниинь ехэ һайшаалтай байгаа. Баһа Кударын аймагтахи бүлгэмэй лекторнүүд мүн һонирхолтой, удха түгэлдэрөөр лекционно хүдэлмэреэ ябуулдаг юм. Һайнаар хүдэлдэг лекторнүүдэй хүдөөгэй бүлэгүүдшье олон. Мухаршэбэрэй аймагай Шаралдайн, Тарбагатайн аймагай Саянтын хүдөөгэй бүлэгүүдэй лекторнүүд һайнаар хүдэлдэг байна. Олон газарта культурын университедүүдэй бии боложо байһаниинь мүн лэ һайшаалтай гээшэ.

Мүн энээнтэй хамта республикадахи «Знание» бүлгэмэй отделениин хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии. Гол дутагдалынь юуб гэхэдэ, лекцинүүд юрэнхыгөөр уншагдадаг. Хүдөөгэй лекторнүүдэй бүлэгүүд мүртэй урганагүй, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй туйлалта нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Илангаяа хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл мууса дэлгэрүүлэгдэнэ. Үйлэдбэриин хүшэр хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха, автомадаар зэбсэглэхэ тухай, физикэ, хими, астрономи гэхэ зэргын эрдэм ухаанай асуудалаар лекци үсөөнөөр уншагдана. Отделениин зарим секцинүүд, научно-техническэ, экономическа болон бусад секцинүүд мууса хүдэлнэ. Республикын газетэнүүд «Знание» бүлгэмэй хүдэлмэри тухай огто бэшэдэггүй байна.

Үгэ хэлэһэн нүхэд Дамдинжапов, Абагаев, Асеев, Тюшев, Гармаев, Ветлужский болон бусад лекционно пропаганда улам һайжаруулха тухай, партиин XXI съездын, ЦК-тэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэнь нягта холбоотойгоор ябуулха тушаа тогтон хэлэбэ.

— Городой промышленна предприятинуудта үнгэргэгдэдэг болоһон лекциин үдэр һайшаалтай хэрэг мүн,—гэжэ элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ. Промышленна предприятиин бүхы цехүүдтэ энэ үдэр лекцинүүд уншагдадаг гуримтай. Нэгэ үдэр 50 лекци хүрэтэр уншагдадаг. Лекционно пропагандын энэ шэнэ аргые хаа хаанагүй хэрэглэбэл, таарамжатай байгаа. Партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэриие бодотоор бэелүүлхын тулада техническэ пропаганда һайжаруулха шухала. Предприятинуудай техническэ соведүүд, мүн оньһожоруулга, автомат хэрэглэхэ асуудалаар эрдэм ухаа дэлгэрүүлхэ ёһотой.

Соёл гэгээрэлэй, культурын эмхи зургаанууд хоорондоо нягта холбоотойгоор лекционно хүдэлмэри ябуулха ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд ажаглаба. Научна, документальна кино лекцидэ хэрэглэлсэбэл, һонирхолтой байха һэн.

Залуушуулай дунда соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ тусгаар анхаралаа табиха шухала байһые хүнүүд тэмдэглээ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум тогтоол баталан абаба.

ТАЛЫН ЭЗЭН

Кяхтын совхозой «Бүрдэн» гэжэ нютагай һү һаалиин фермынхид аймаг соогоо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ байдаг. Эндэхи һаалишад байгша оной үнгэрһэн һарануудай турша соо фермынгээ үнеэн бүриһөө 1160 литр һү һааһай. Тус фермын олонхи һаалишад сүүдхэ соо үнеэн бүриһөө 10—11 литр һү һаажа, ажалайнгаа эршые үдэр бүри шангадхажа байнхай. Жэшээлхэдэ, Дулгар Дабаева, Мария Гармаева, Валентина Тугутова, Дынсыма Улзутуева гэгшэдэй һаадаг үнеэд зүбөөр харууһалагдажа, һайнаар бэлшээгдэжэ байдаг хадаа үдэр бүри ашаг шэмээ нэмээнэ.

Эндэхид яагаад ехэ һү һаана гээшэб? Нэн түрүүн, фермын һаалишад үнеэдээ зүбөөр харууһалхын, байрыень ариг сэбэрээр байлгахын хойноһоо эсэшэ сусашагүйгөөр оролдоно. Тиихэдэ үнеэдһээ һааһан һүеэ нэгэшье грамм хороонгүйгөөр гүрэндөө тушаахын түлөө шанга тэмсэл ябуулна. Хоёрдохёор, үнеэдээ үдэр һүнигүй бэлшээридэнь ябуулжа, һайса садатарнь эдеэлүүлхэ хэмжээ бэелүүлээ. Тиигэжэ сүүдхэ соо бэлшээрсэ хоёр дахин бэлгэжэ үнеэдээ харюулаад, үдэшэниинь һайса дабһалагдаһан уһа горьтойгоор уулгадаг юм.

Үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ мал адуулагша нүхэр Ванзанов нилээдгүй ехэ үүргэ дүүргэнэ. Нүхэр Ванзанов үнеэдээ бэлшээхэдээ хада уулын үбэрөөр, набша сэсэгээр элбэг жалга жаамаар, голоор, ногоон тэжээлэй таригдаһан поли дээгүүр үдэр һүнигүй ябуулжа, һайса эдеэлүүлдэг юм.

Иигэжэ Бүрдэнэй һү һаалиин фермынхид КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй Хандалга, тогтоолнуудта харюусажа байнхай.

Зураг дээрэ: нүхэр Ванзанов үнеэдээ бэлшээжэ ябана.

С. Климовэй фото, текст.

РАДИОСТАНЦИИН ХҮДЭЛМЭРИ ҺАЙЖАРУУЛХА

Редакциин почтоһоо

Дэрэстэй нютаг Зэдынгээ аймаг дотор томохон һуурин газарнуудай нэгэн болоно. Эндэ «Коммунизм» колхозой гэшүүд, Сагаан-Усанай РТС болон геологуудай партиин, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, дүн хамтадаа 2000 шахуу үрхэтэ айлнууд ажаһуудаг юм. Теэд тэдэнэй культурна эрилтэнүүд муугаар хангагдана. Нэн түрүүндэ, тэндэхи радиостанциин хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Ажалшад радиостанцитай нэрэтэй аад, радио шагнадаггүй шахуу. Юуб гэхэдэ, радиогоор дамжуулгын боложо байхада, юумэ ойлгохонь бэрхэтэй, ходо шууяа шааяатай байдаг юм.

Энээн тухай хүнүүдһээ хэды дахин мэдүүлгын оробошье, радиостанциин хүдэлмэрилэгшэд обёордоггүй байһаар. Мүн Зэдын хэлхеэ холбооной конторын начальник нүхэр Егоров энээниие мэдэжэ байбашье, хэмжээ абанагүй. Тэрэмнай гансал радио шагнаһанай түлөө мүнгэ суглуулгаар һонирхоод, «нюдэ балай, шэхэ дүлии» ябашадаг хүн. Энээндэ эсэс табиха саг тулаа.

Д. Жигмытов,
«Коммунизм» колхозой гэшүүн.

БАЯН ДЭЛГЭР БАЙДАЛТАЙБДИ

Манай түрэл парти, Советскэ правительство ажалшадта ажана тэниглэн байдал хангахын тула халуун анхарал саг үргэлжэ хандуулдаг. Мүн үндэр наһатай болон ямар нэгэн ондоо шалтагаанаар ажалда ябажа шадахаяа болиһон хүнүүдтэ, олон үхибүүдтэй болон ганса бэе эхэнүүдтэ онсо анхарал табидаг гээшэ.

Бага түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэдэй салин 1956—1959 онуудта дээшэлүүлэгдээ, бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай амаралтын, һайндэрэй урда тээхи ажалай үдэрнүүд богони болгогдоо. Салин хүлһыень бага болгонгүйгөөр арадай ажахын зарим һалбаринуудай хүдэлмэришэдэй ажалайнь үдэр 7 час болотороо богонидхогдоо. Мүн хүдэлмэриин наһа хүсөөгүйшүүлэй ажалай үдэр 4—6 час болотороо богони болгогдобо.

Гадна нарайлха эхэнэрнүүдтэ хүнгэлэлтэ бии болгогдоо: нарайлхаһаа урда, нарайлһан хойноошье удаан болзороор амардаг болоо. Пенсиин хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ тушаа тусхай хуули абтаа.

Агууехэ Октябриин революциин урда тээ хаанта Россида хэдэн мянгаад гуйраншад, гэр байрагүйшүүл тулижа ябадаг байгаа. Тэрэ үедэ тэдхэмжын хуули ёһон байгаагүй шахуу. Манай республикын социальна тэдхэмжын таһагууд Совет засагай түрүүшын жэлнүүдтэ гуйраншад болон харууһагүй үхибүүдые ажалда оруулха, хоол хубсаһаар хангахын түлөө тэмсэдэг бэлэй. Мүнөө республика доторнай харууһагүй үхибүүд, гуйраншад гэжэ байхагүй.

Социальна тэдхэмжын мүнгэ зөөри гүрэнэй бюджедһээ, бүхы организацинуудай заатагүй оруулдаг мүнгэн санһаа абтадаг юм.

Капиталистическэ гүрэнүүдтэ пенсиин мүнгэн зөөри хүдэлмэришэдэй болон алба хаагшадай өөһэдынь һара бүхэндэ оруулдаг мүнгэнһөө таһалагдадаг. Совет гүрэн бүхы дүшэн үлүүтэй жэл соогоо социальна тэдхэмжэлгые улам бүри һайжаруулхын тула ябуулга хэнэ.

1941 ондо СССР-эй Верховно Соведэй Президиум сэрэгэй алба хаагшадай бүлэнэртэ үгэхэ тэдхэмжэ тухай Указ баталан абаа һэн. Сэрэгэй албанһаа табигдаад ажаллажа байһан хүнүүдтэ тусхай пенси бии болгогдоо. Мүн хүндэ промышленностиин зарим һалбаринуудта хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ пенси түлэлгэ эрид дээшэлүүлэгдээ.

Жэл ерэхэ бүри пенси абадаг зоной тоо олошорно, пенсиин хэмжээн дээшэлнэ.

Манай республика дотор пенси абадаг зоной олон боложо байһан тухай жэшээ харуулая.

Пенси абадаг хүнүүдэй тоо 1956 оной октябрь һараһаа 1958 оной январиин 1 болотор 6800 хүнөөр олошороо.

Хэрбээ 1955 ондо пенси болон социальна тэдхэмжэдэ республика доторнай 43 миллион 132 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байгаа һаа, 1958 ондо 111 миллион 669 мянган түхэриг болоо. Харин 1959 ондо 125 миллион түхэриг болотороо ехэ болоо.

Эдэ тоо баримтанууд ажалшадые тэдхэн хангалгада манай гүрэнэй тон ехэ анхарал хандуулдаг байһыень элеэр гэршэлнэ.

Гүрэнэй пенси тухай хуули манай гүрэнэй ажалшадые тэдхэлгын түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээгээ.

СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ абтаһан тус хуулиин ёһоор, үндэр наһатай болоһон, ажал хэжэ шадахаяа болиһон хүнүүдтэ пенси үгтэхэ болобо. Мүн энэ хуули соо социальна тэдхэмжын ленинскэ гурим нягтаар сахигдан, дүшэ шахуу жэл соо таһалгаряагүй хүдэлжэ байгаа социальна тэдхэмжын зургаануудай дүй дүршэл бүрин согсологдоһон байна.

Социальна тэдхэмжын органуудта олон үхибүүдтэй болон ганса бэе эхэнүүдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ үгэхэ ябадал даалгагданхай. Гансахан Бурядай АССР дотор 1958 ондо олон үхибүүдтэй болон ганса бэе эхэнүүдтэ 34.124.218 түхэригэй хэмжээнэй мүнгэн зөөри үгтөө.

Ажал хэжэ шадахаяа болиһон зон курорт, санатори болон амаралтын гэрнүүдтэ путёвкоор эльгээгдэдэг.

Партиин XXI съезд дээрэ тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ хэлээ һэн: «Үндэр наһатай болоод, ямар нэгэн шалтагаанаар гэр бүлэдөө байжа шадахаяа болиһон зондо анхаралаа ехээр хандуулха зэргэтэйбди. Тэдэнэртэ тусхай гэрнүүдые барижа үгэхэдэ, бүхы наһан соогоо сэхэ сэбэрээр хүдэлһэн наһатай зомнай, үнэхөөрөөл, үндэр наһаяа амгаланаар, дүүрэн хангалтатайгаар үнгэргэхэ һэн».

Иимэ гэрнүүдые барилгада һайн участогуудые таһалан үгэхэ, мүн гоё һайхан газарнуудта тэдэниие бариха хэрэгтэй. Бэе муутай хүнүүдые бэеынь элүүртэ харша бэшэ байхаар ниитэдэ туһатай ажалда оруулха шухала.

Пенсеэр хангалгые һайжаруулхаһаа гадна, Бурядай АССР-эй Социальна хангалгын министерство бэе муутай болоһон хүнүүдэй байдаг гэрнүүдтэ койконуудые олон болгоно. Юундэб гэхэдэ, хуушарһан гэрнүүдые ямаршье ээлжээгүйгөөр шэнэдхэн табижа үгэхые хараалаад, барилга хэжэ байнхай.

Жэшээлхэдэ, 1958 ондо Бабушкин городто 90 койкотой гэрэй корпус баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Мүн Посольскдохи үхибүүдэй гэртэ, Улан-Удэдэ койконууд олон болгогдонхой. Улан-Удэдэ 100 койкотой гэр барихын түлөө 3,5 миллион түхэриг һомологдоо. Мухаршэбэрэй аймагта—50, Баргажанай аймагта—40 койкотой гэрнүүд баригдахаар хараалагдаба.

Партиин XXI съезд пенси саашадань ехэ болгохо тушаа шиидхэбэри гаргаа.

1963 ондо ажалшадай салин хүлһэнэй дээшэлхэдэ пенсиин эгээн бага хэмжээн 255—300 түхэригһөө 340-400 түхэриг хүрэтэрөө ехэ болохо юм. Мүн үндэр наһатай болоходоо, тэжээжэ байһан хүнэйнгөө наһа барахада абаха тэдхэмжэ ехэ болгогдохо.

Иигэжэ парти, правительствомнай совет хүнүүдтэ халуун анхаралаа хандуулна.

А. Хамаганов,
Бурядай АССР-эй Социальна тэдхэмжын министр.

Фоторепортаж

Колхозой шэнэ барилганууд

һүүлэй жэлнүүдтэ Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр А. С. Первалов) ажалшадай гэр, үйлэдбэриин, культурна болон малай байрануудые олоор барина. Илангаяа энэ жэлдэ сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ ороһоной ашаар барилгын хүдэлмэри бүри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана.

Подзвонкой гэжэ үндэр хадын хормойдо, үзэсхэлэн һайхан газарта һаалиин шэнэ фермэ баригдажа дүүрэ. Эндэ 200 үнеэдэй багтаха типовой байра, мүн һаалишадай гэр байра, культбаза баригданхай. Мүнөө эндэнь гурбан зуун үнеэнэй байра, һаалишадай баһа нэгэ культбаза шэнээр баригдажа эхилэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ фермын малшад, һаалишад үнеэдээ бүлэг бүлэгөөрнь хубаарилаад, эдинсэ ногоо һайнтай бэлшээридэ үдэр һүнигүй адуулна. Тэрэнэй ашаар һү һаалиншье улам бүри нэмэжэ байна.

Гадна үнгэрһэн жэлдэ Хүтэл гэжэ газарта аймаг соогоо эгээн түрүүшын механизаторнуудай культбаза баригдаһан юм. Эндэхидэй жэшээгээр аймагай бусад колхозууд механизаторнуудтаа культбаза барижа эхилээ. Мүнөө эндэхид Петровэй Хунды гэжэ газарта механизаторнуудай хоёрдохи культбаза барижа ашаглалгада оруулба.

Урзанда жэлдэ энэ артелиин центр Тамир тосхондо досоогоо элдэб түхеэрэлгэ, олон таһалгатай хоёр дабхар клуб баригдаа һэн. Байгша ондо клубай хажууда мүн лэ правлениин хоёр дабхар һаруул сэбэр байшан баригдажа дүүрэ. Тэндэнь правлениһээ гадна, сомоной Совет, гостиницэ, фотографи, гутал, хубсаһа оёхо цех, парикмахерска эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Жэл бүри Тамир тосхон түхэл шарайгаа хубилгажа, болбосон һайхан боложо байна. Айл бүхэнэй газаагуур ногоон намаа, модон, бургааһан таригдажа, гоёор хүреэлэгдэнхэй.

Колхозой гол буусада, мүн комплексно бригадануудайнь центр Ивановка, Шаазгай тосхонуудта хүүгэдэй яслинууд хүдэлнэ. Мүнөө гэрэй эзэн эхэнэрнүүд ажалдаа гарахадаа үхибүүдтэе һанаагаа зобохоёо болёо. Гэрэй эзэн эхэнэрнүүд зунай сагта огородой, набшаһата тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэрэй олонхинь сахарай свёкло, кукуруза ургуулха звенонуудта ажалладаг юм. Гадна артелиин Ивановка гэжэ тосхондо колхозойхид өөһэдынгөө хүсөөр эхин һургуулиин шэнэ байшан барижа байна. Хэшээлэй эхилтэр һургуулиин барилга сүм дүүргэгдэхэ ёһотой.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой барилгашад Россин гүрэнтэй Бурят оронойнгоо һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн һайндэрые ажалай эрхим бэлэгээр иигэжэ угтаһан байгаа.

Зураг дээрэ: 1. Колхозой правлениин шэнээр баригдаһан гэр. 2. Подзвонкой гэжэ газартахи фермын культбаза.

Д. Болхоевой фото, текст.

Ажалшадай эрилтэнүүдтэ иигэжэ хандадаг юм гү?

Олон хоногто үргэлжэлһэн үһээ бороогой һүүлээр Хэжэнгын аймагай бүхы колхозууд үбһэ хуряалгада жэгдэрэн оробо.

— Энэ жэлдэ үбһэ ногооной гараса ехэ һайн, малда хүсэд хүрэхэ тэжээл абтаха бэзэ,—гэжэ колхозой гэшүүд урматайгаар хөөрэлдэнэ.

Үбһэ хуряалгын түлэг үедэ колхозниигуудай культурна эрилтые хүсэдөөр хангаха, нүүдэл наймаа эмхидхэхэ талаар аймагай культурын таһаг (даагшань нүхэр А. Аюржанаев), аймпотребсоюз (түрүүлэгшэнь нүхэр Ж. Жамсаранов) юушье хээгүй шахуу байһаниинь гэмшэлтэй.

Колхозуудай холын гүүртэ, отара дээгүүр кино харуулагданагүй. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой Хүльхисөөн гэжэ газарта байрладаг малай гүүртэ дээрэ 20 шахуу үрхэтэ айлнуудта нёдондо намарһаа хойшо нэгэшье кино харуулагдаагүй. Колхозой центр дээрэ хүдэлдэг киномеханик нүхэр Ч. Пордиев гансал колхозойнгоо клубта кино харуулхаһаа бэшэ юумэ хэнэгүй. Мүнөө холын малшадта хүрэтэр агитбригада оройдоо ошоогүй. Хөөрэлдөө, лекцинүүд тон үсөөн үнгэргэгдэнэ.

Аймагай баруун захын «Победа» гэжэ томодхогдоһон колхоздо ажалшадай культурна эрилтэнүүд баһал муугаар хангагдана. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Н. Цыренжапов, парторганизациинь секретарь нүхэр И. М. Сергеев) ажалшадай культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ һанаа амараар хандадагынь иимэ баримта дээрэһээ тодорно: һүүлэй үедэ «Победа» колхозой гэшүүд оройдоол 25 хэһэг «Правда Бурятии», 12 хэһэг «Бурят үнэн» газетэ абадаг байба. Аяар 200 гаран газетэ абажа байһан аад, юундэ һүүлэй үедэ иимэ үсөөн болгобоб гэхэдэ, колхозой правлени колхозниигуудтаа саг соонь газетэшье захиха мүнгэ үгөөгүй байшоо. Тиимэ дээрэһээ колхозой бүхы гэшүүд нэгэшье газетэ, журнал абаха аргагүй болошоо. Колхозой ахалагша бухгалтер нүхэр Ш-Б. Дандаров газетэ захилгые үглөө мүнөө эмхидхэжэ, банкда мүнгэ оруулхаб гэһэн аад, мүнөө болотор үгэдөө хүрөөгүй байһаар.

Эдэ колхозуудай холын гүүртын малшадта кино харуулга, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэлгэ эмхидхэгдээгүй. Мүнөө үбһэндэ ороод байһан ажалшадта газетэ, журналнууд абаашагданагүй. Ажалай һүүлээр амаралтаяа культурнаар үнгэргэхын аргагүй.

Хэжэнгын культурын таһаг һаяхан кинолектори эмхидхээ. Энэ лектори колхозуудай холын малшадта, үбһэшэдтэ кино харуулха, лекци уншаха зорилгоёо муугаар дүүргэнэ.

Аймагай худалдаа наймаанай организациин хүтэлбэрилэгшэд колхозниигуудые хаһа саг соонь хэрэгтэй эд бараагаар хангалгада хайхарамжагүйгөөр хандана. Холын гүүртэнүүд дээгүүр наймаалагшагүй 27 буфет эмхидхэгдэхэ ёһотой аад, мүнөө нэгэниинь хүдэлнэгүй.

Илангаяа «Коммунизм», «Победа», «Дружба», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта худалдаа наймаан муугаар эмхидхэгдэнхэй.

Аймпотребсоюз 2 автолавкатай юм. Автолавкын шофер-наймаалагшад Гунгаржаб Гончиков Александр Пинтаев хоёр наймаалха эд бараагаа холын үбһэшэд, малшадта абаашангүй, колхозой центрнүүд, дүтын гүүртэнүүд дээгүүр наймаалжархёод, малшадые хангаабди гэжэ һанаагаа амаршадаг заншалтай. Аймагай олонхи магазинуудта мебель мүртэйгөөр худалдагданагүй.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгодо ороод, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байһан энэ үедэ ажалшадай түрүүшын эрилтэнүүдые иимэ муугаар хангажа байхань ехэ гэмшэлтэй.

Ч. Дарибазарон.

Соёлой добтолго аалидашоо

Гурбан жэлэй соёлой добтолгодо Түнхэнэй аймагай ажалшад эмхитэйгээр оролсожо, гэр байра, культурын эмхи зургаануудые барижа эхилээ һэн. Тэрэ сагһаа хойшо түхэреэн жэл үнгэрөө хадань, хэһэн хүдэлмэриингөө зарим тэды дүнгүүд тушаа хөөрэхэдэ тааруу гэжэ һанахаар.

Түнхэнэй эгээл саада захын Моондо тосхондо радиоузел тодхогдоо, аймаг дотор 500 гаран радиоточко бии болгогдоо. Түнхэн тосхондохи почтын отделениин гэр заһабарилагдаа, тэндэһээ 28 километр холо байдаг Зүүн Мүрэн хүрэтэр телефоной утаһан татагдаа. Аймагай потребсоюзай мүнгэ зөөреэр хүдөө нютагуудта 6 магазин, хэдэн байрын гэр баригдаа. Колхозуудта гэр байра барилга урдынхидаа орходоо улам хурданаар—хамтадаа 7 конторо, 6 бани, 500 гаран байшан баригдаад, бултадаа ашаглалгада үгтөө. «Аршан» курорт дээрэ сэндэртэй уһыень амһартада хэжэ бэлдэхэ завод баригдажа дүүргэгдээ.

Аймагай центр Хэрэн тосхондо үхибүүдэй хүгжэмэй һургуули нээгдээд, мүнөө тэндэ 38 багашуул һуража эхилээ юм. Россин гүрэнтэй Бурят оронойн һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээ тэндэ 400 хүнэй багтаамжатай парк баригдаад байгаа юм. Түнхэнэй аймагта гансахан жэлэй туршада хэгдэһэн хүдэлмэри айхабтар ехэ байха. Тоолохо болоо һаа, горьтой саг хэрэгтэй...

Гэбэшье соёлой добтолго Түнхэнэй аймагта һулаар ябана гэжэ тэмдэглэхэдэ алдуугүй. Юундэб гэхэдэ, һүүлэй үедэ энэ асуудал сомоной, аймагай Соведүүдэй анхаралһаа гарашоод, хэндэшье хэрэгсээгдэхэеэ болёод байһаниинь тэсэшэгүй. Олонхи сомоной Соведэй түрүүлэгшэнэр соёлой добтолгын асуудалда хайша хэрэгээр хандана, соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалгажа үзэнэгүй, гэр байра болон культурын эмхи зургаануудай барилгые анхаралдаа абанагүй. Жэшээнь, Тоорын сомоной түрүүлэгшэ нүхэр Шотхоноев соёлой добтолгын хэр зэргэ ябажа байһаниие өөрөөшье һайнаар мэдэдэггүй байха юм. Мүн Туранай, Жэмһэгэй сельпогойхид модо таринжа тосхоноо шэмэглэхэ хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандаһаар.

Мүнөө үедэ аймаг дотор культурын эмхи зургаануудые барилга һуларшоод, аалидашоод байна. Олонхи колхозууд стадион, клуб бариха гэжэ түсэблэһэн аад, мүнөө болотор тэдэнэйнгээ һууришье табяагүй байһаар. «Путь коммунизма» колхоз клуб конторо хоёрые бариха түсэбтэй аад, шорын модошье зоогоогүй зандаа.

Манай аймагта соёлой добтолгоор хэхэ хүдэлмэри захагүй ехэ. Арга боломжошье, хүсэншье, мүнгэ зөөришье бии гэхэдэ зүйтэй байха. Гурбан жэлэй соёлой добтолгын түрүүшын жэлэй юрэнхы дүнгүүдые харахада, Түнхэнэй аймаг дотор хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд гүйсэд дүүрээгүй байһаниинь халагламаар. Энэ асуудалда КПСС-эй айком, аймсоведэй гүйсэдхэхэ комитет анхаралаа хандуулаг лэ.

А. Попов, Б. Машкинов.

Хүдөөһөө ерэгшэдтэ тусхай гэр хэрэгтэй

Жэл бүри Улан-Удэмнай үргэдэжэ, гоё һайхан, сэнгэлиг хүхюутэй боложо байнхай. Мантан томо завод, фабриканууд бодоно, һуурин гэрнүүдшье улам олошорно.

Тиихэдэ мүн хүдөө нютагуудһаа город ерэгшэдэйшье тоо олошоржо байна. Олонхи зон городоо харахаяа, зариманиинь худалдаа наймаатайшье городой дэлгүүр ерэдэг байха юм. Теэд тэдэнэр нилээд бэрхэшээлнүүдтэй ушарна, илангаяа колхозниигууд орожо хонохо газаргүй дээрэһээ ядарна.

Тиимэһээ колхозниигуудай тусхай гэр городто бариха саг тулаа гэжэ һанагдана. Энэ асуудал тушаа хэдэн дахин хэлэгдэһэн, хэблэлдэ бэшэгдэһэншье байха. Теэд, Улан-Удын горсоведэй, Коммунальна ажахын министерствын анхаралаа хандуулдаггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Д. Аюшеев.

Малаа һайнаар адуулна

Иван Пермяков, бүри багаһаа, һургуулида һурадаг байхаһаа хойшо эмээл мори унаад, үхэр мал адуулха, харюулха ехэ дуратай юм һэн гэхэ. Тиигээд 16 наһатайдаа өөрынгөө һайн дураар колхозойнгоо һү һаалиин фермэдэ мал адуулагашаар ажаллажа эхилһэн юм. Удаань нүхэр Пермяков Советскэ Армиин үялгата алба дүүргэжэ ерээд, үнөөхи фермэдээ ошожо, мал адуулгашанаар ороо һэн.

Энэ үе соо эдэбхитэй хүбүүн өөрынгөө ажалые эрхимээр шудалжа, үхэр мал бэлшээн таргалуулха талаар нилээдгүй дүршэжэ, бэлшээриингээ газарые «арбан хурган даал» мэдэхэ болонхой. Тиимэһээ тэрэнээ зүбөөр хэрэглэжэ, харууһалһан малаа жэлһээ жэлдэ ходо тобир тарган байлгадаг юм.

Мүнөө Иван Пермяков фермынгээ үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхын түлөө ехэ оролдолго, хэшээл гаргана, түхэреэн сүүдхэдээ хорёодо оруулангүй, хээрэнь байлгажа һаалгаад, эгээл һайн ногоотой уһанай эрье, арал газарта тогтоожо адуулдаг байна.

Энээнэй ашаар июнь, июль һаранuудта фермын һү һаали үдэрһөө үдэртэ дээшэлжэ байнхай. Эндэ сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө 10—12 литрһээ доошо һаадаг һаалишан үгы шахуу. Тэдэнэй дундаһаа коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн бригадын һаалишад нүхэд В. Хлебодарова, В. Гриценко, Г. Нигулимова, Н. Пермякова гэгшэд ото шангаржа ябана.

Вл. Базаров.

Иволга.

Пионернүүдэй жэшээтэ ажал хэрэгүүд

Зураглал

Ой модон соогуур, хада гүбөөгэй оройгоор ябахыса ябанабди. Теэд ошохо газарнай хүртэхэ юм бэшэ. Үнгэрэгшэ һүни бороо ороһон байжа, агаар шииг-тэй, хойто зүгһөө һулахан һалхин үлеэнэ. Колхозой үргэн ехэ тарьяанай полиин захада машинаяа байлгаад, зүлгэ ногоон дээрэ һуубабди. Сэсэг набшын үнэр анхилна, сэбэр агаар сээжэдэ һэрюу даана...

Уданшьегүй тэндэһээ Ехэ-Нуга гэжэ нютаг руу шэглэбэбди. Колхозникуудай шэнэ гэрнүүд, һургуули, больница холоһоо зэрэлгээндэ хүдэлэн харагдана...

Ехэ-Нугын долоон жэлэй һургуулиин директор Дамдин Данжаевич Ошоровто пионернүүдэйтнай ажал хүдэлмэри хараха ерээб гэхэдэмни урмашаад, угаа халуунаар намайе угтаба. Дамдин Данжаевич гээшэмнай даруу номгон зантай, олон үгэгүй, багашуулда урин зөөлэхэнөөр хандадаг хүн.

Тэрээнтэй һургуулиһаа хажуу тээшээ хоёр модоной газарта ошобобди. Һургуулиин һурагшадай, пионернүүдэй, багшанарай ажал хүдэлмэри урдамнай элеэр тодорбо. Саб сагаан тахяагай дальбараануудые, мүн үдэ даляа ургажа, тахяа болоно ябаһан амитадые 3—4 пионер адуулжа, харууһалжа ябаба. Нэлэнхы ехэ газарта тэдэ хөөрхэн амитад шохогонолдон, хорхой шабхай эдинэ, үбһэ ногооной үбдэл-сүбдэл түүнэ. Хөөрхэнүүд гээшэнь!

Эдэ олон шубууе харууһалжа ябаһан һурагшад наранда шарагдажа, һалхинда үлеэгдэжэ, хүдэр хүрин шарайтай болошонхой.

Дамдин Данжаевич бидэ хоёр тэдэ олон тахяагай дальбараануудые хаража, хөөршөөжэ ябанабди.

Уданшьегүй Дамдин Данжаевич хөөрэжэ эхилбэ: «Эдээнние томо болгохонь бэлэн бэшэ. Үндэгэнһөө гараһаар 2—3 час болоһон дальбараануудые түрүүн асараа һэмди. Мүнөө 2 мянгаад тахяа боложо байна гээшэ. Баарһад эдэ һурагшад оролдохысо оролдоно. Энээхэн басаган Будажапова Таня гээшэ. Тэрээ тэрэнь—Цыремпилова Долгор, нүгөөдэнь — Никонорова Зоя. Бүри урда хажууда ябагшань—Доржиева Цырендулма. Эдэмнай үнэн зүрхэнһөө ажал хэдэг, номдоо һайнаар һурадаг үхибүүд.

Дамдин Данжаевич һурагшадаа харахадаа, тэдээн тухай хөөрэхэдөө, нюдэниинь зээлүүдгүй миһэлзэнэ. Тиигэнгүй яаханъ даа! Эдир пионернүүдэй олоной хэрэгтэ эршэмтэйгээр хабаадалсахыень харахадаа, хэнэйшье баясахаар байдаг юм шуу.

— Дамдин Данжаевич, ехэ туһатай ажал хэжэ байнат. Яаһан олон дальбараанууд бэ? Эдээнние хайшан гэжэ иимэ томо болгоһоноо, пионернүүдэй, һурагшадай яажа ажаллаһан, оролдоһон тушаа хөөрэжэ үгыт,—гэбэб.

Дамдин Данжаевич энеэбхилээд лэ хөөрэжэ эхилбэ:

— Нүхэр, бидэшни табиһан зорилгоёо дүүргэхэ гэжэ шадал соогоо оролдожол байна гээшэбди... Һурагша, пионер бүхэн горьтой ажал хэжэ шадаха. Зүгөөр тэдэнние эмхидхэхэ хэрэгтэй ааб даа. Манай һургуулида 100 гаран һурагшад бии. Колхоздоо тахяа олоор үдхэжэ үгэхэ гэжэ шиидээ һэмди.

Майн арбаадаар тон нарайхан дальбараануудые инкубаторһаа асараа һэмди. Һурагшад бүхэли үдэртөө хүлеэгээ. Үхибүүдэй һонирхоһон гээшэнь аргагүй: энэнь «петух» болохо, тэрэнь «эмэ тахяа» болохо, энээхэниинь шара тахяа болохо, нүгөөдэнь боро тахяа болохо гэжэ байжа боосолдоо. Мүн элдэб тэмдэгшье дальбараануудта зүүлгэһэн байха.

Табадахи классайхид гар ажалайнгаа хэшээлдэ тахяа хооллуулха, уһалха амһарта, һууха клеткэнүүдые дархална. Долоодохи классайхид тусхай температуратай байха пеэшэн барьяа һэн. Багшанар, һурагшад үдэр һүнигүй хоёр недели тухай ээлжээгээр дальбараануудаа харууһалаа. 6—7 классай һурагшад Дамбаева Валя, Хандажапов Анатолий, Мункуев Илья, Попов Иван гэгшэд ехэ оролдолго гаргаа юм. Эдэ дальбараанууд гээшэмнай дулаан газар бэдэржэ, бэе бэедээ обоорoлдоод, зариманаа даражархидаг юм байгаал. Бүхэли һүниндөө хаража, пеэшэн түлижэ байгаабди. Багшанар ехэ оролдоо. Багша Мария Федоровна Клейменова түрүүшын гурбан недели соо хэнһээшье үлүүгээр хүдэлөө.

Юрэдөө эдээнние томо болгохонь ехэ хүшэр. Бэс бэеэ тоншожорхихоёо һанаха. Эдээнэйш бишыхан байхада харсага, элеэ, миисгэй гэхэ мэтын дайсад олон. Миисгэй дальбараа хулгайлхадаа ехэ бэрхэ. Һурагшад пост, харуул табижа байжа, яһала һайнаар харууһалжа шадаа. Хоёрдохи, гурбадахи, дүрбэдэхи классай һурагшад миисгэйе бариха гэжэ хабха, урьха табяа. Һурагша Цыремпилов Бимба урьха табихадаа баагүй бэрхэ байгаа.

Колхозой зоотехник Иван Яковлевич Казаковой заабаряар түрүүшын гурбан үдэртэ дальбараануудта үндэгэ шанажа эдюулээ һэмди. Дүрбэдэхи үдэрһөөнь эхилжэ творог, крупа, татаһан таряа гэхэ мэтые үгөөбди. Долоодохи хоногһоонь хойшо витаминтай эдеэ хоол, үбһэ ногоо, яһанай талха гэхэ мэтые үгэхэ хэрэгтэй байгаа. Һурагшад яһа суглуулаад, тэрэнээ талхан болгодог байгаа. Түрүүшын гурбан недели соо загаһанай тоһо уулгадаг һэмди. Мүнөө үхибүүдээ 2 үйлэдбэриин звено болгоод хүдэлгэжэ байнабди.

Ехэ-Нугын һургуулиин һурагшад, багшанар эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ, ехэ амжалта туйлаа. Тэдэнэр хэды шэнээн шубуунай мяха, үдэ колхоздоо тушаахань гээшэб. Бодожо үзыт, аяар мянгаад тахяа ха юм.

Манай республикын һургуули, һурагша, пионер бүхэн ехэ-нугынхид шэнгеэр булта ажаллаа һаа, ямар ехэ мяха бэлдэхэ аргатай гээшэб!

Б. БАТОЕВ.

„Агитаторай блокнодой“ шэнэ номер

Партиин Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 13-дахи номер хэблэлһээ гараба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһанһаа «Ниитын малда үбһэ ехээр бэлдэе» гэһэн түрүү бэшэг эхилнэ. Энэ бэшэг соо тэжээл бэлэдхэлгын үедэ агитаторай ямар хүдэлмэри ябуулха, юу хэхэ зорилгонууд тухай тодорхойгоор хэлэгдэнэ.

Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд гэһэн бүлэг соо КПСС-эй обкомой промышленно-транспортна таһагые даагша нүхэр Продайводагай «Үйлэдбэриин техническэ дэбжэлтэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулха», Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна комитедэй секретарь С. Будаевай «Ниитын малые тэжээлээр хангахабди», партиин обкомой лектор Б. Байминай «Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлгэ» гэһэн статьянууд толилогдонхой.

Түрүүшүүлэй дүй дуршэл гэһэн бүлэгтэ Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша һаалишан С. Г. Дашиевагай хөөрөөн бии.

Хилын саадахи оронуудай ажабайдалһаа гэһэн бүлэгтэ «Урда Корейн ажалшад иигэжэ ажаһууна, тэмсэнэ» гэжэ статья, Эфиопи тухай справка толилогдонхой.

П. Попович.

Шахтёрнуудай үхибүүд

Гусиноозерск городой үхибүүдэй лагерь сэлгеэ сэнгэлиг газарта оршоно. Хадаһаа харьялан урдаһан горхон, үлир мойһон, үнгын сэсэг, ой модон—эдэ бүгэдэ тэндэ амаржа байхадаа һөөргэ уруугаа һүндэлһэн, наадаһан, аяншалжа ябаһан үхибүүдтэ мартагдахагүй.

Июниин 20-до үхибүүдэй амаралтын түрүүшын сезон захалаа һэн. Тон һаядаа удаадахи бүлэг үхибүүд тэндэ амаржа эхилхэнь. Алхалдаг экскаваторай машинист Семен Кузьмич Шевченко эдиршүүлдэ советскэ техникын амжалтанууд тушаа һаяхан һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

Эдэ үхибүүдэй хэн нэгэниинь Семен Кузьмичын туһалагша болохол байха.

Зураг дээрэ: С. К. Шевченко үхибүүдэй дунда.

Ф. Моренецэй фото, текст.

Хилын саанаhаа

АРАДАЙ ПОЛЬШЫН ҺАЙНДЭРТЭЙ ДАШАРАМДУУЛАГДАН ВАРШАВАДА УУЛЗАЛГА БОЛОВО

ВАРШАВА, июлиин 22. **(ТАСС-эй корр.).** Арадай Польшын тогтоһоор 15 жэлэй ойн һайндэртэй дашарамдуулан, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич мүнөөдэр уулзалга хээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай партийно-правительственна делегаци, ПОРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка, ПНР-эй Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский, ПОРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой, секретариадай гэшүүд, таряашадай нэгэдэмэл партиин, демократическа партиин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, ПНР-эй Гүрэнэй соведэй, правительствын гэшүүд, министрнүүд, Польшын сэрэгүүдэй генералнууд, офицернүүд, промышленна предприятинуудай олон түлөөлэгшэд, наукын, соёл культурын, искусствын ажал-ябуулагшад, Польшын олониитын түлөөлэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа. Дипломатическа корпусой гэшүүд айлшадай дунда байлсаа.

Нью-Йоркдохи советскэ выставкэ. Искусствын зохёолнуудые хүнүүд хаража байна. ТАСС-эй фотохронико.

Фестивальда ерэһэн айлшадые Венын хүн зон угтана

ВЕНА, июлиин 23. (ТАСС). Залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VII фестивальда хабаадахаяа арадай Хитадай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын делегацинууд үсэгэлдэр Австриин ниислэл хотодо ерээ. Венын урда вокзалда хүндэтэ айлшадаа угтахын тулада олон түмэн хүн зон ерээ. Тэдэнэй зариманиинь ажал хүдэлмэриһөө сэхэ ерэһэн байна. Угтагшад ургамал сэсэгүүдые, элдэб үнгын шарнуудые, фестивалиин тугхануудые баряад ябаһан байгаа.

Вокзалай байшан соо оркестр наадаа. «Хани барисаанай дуун» гэжэ фестивалиин заншалта дууе суглараашад ханхинаса дуулаһан байна.

Город соогуур ябаһан олон зон урда вокзал шадар зогсоод, Венын үйлсэнүүдтэ айлшадай гарахые хүлеэгээ.

Хитадһаа болон Корейһээ ерэһэн эдир залуу хүбүүд, басагадай дунда ажалай алдарта баатарнууд, мэдээжэ артистнар, спортсменүүд бии. Венын хүн зон хүндэтэ айлшадаа халуунаар угтаа. Гар барилсаан, тэбэрилдээн болоо. Сэсэгүүдыень абахадаа хитад айлшад торгон пулаадуудые, Корейн айлшад Корейн арадай мастернуудай уралан дархалһан зүйлнүүдые нютагай зондо бэлэглээд, халуунаар угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргөө.

Сагаан самсатайнууд, «Австриин сүлөөтэ залуушуулай» значогуудтай хүгжэмшэдэй команда айлшадые вокзалһаа гарахадань амаршалаа. Айлшад, угтагшад «Эб найрамдал, хани барисаан!» гэһэн юрөөлнүүдые табяа.

КНДР-эй машина бүтээгшэдэй амжалта

ПХЕНЬЯН, июлиин 23. (ТАСС). КНДР-эй Машина бүтээлгын промышленностиин министерствын предприятинуудай эдэбхитэдэй зүблөөн июлиин 20-һоо 22 хүрэтэр Пхеньянда болоо. 1959 оной түрүүшын хахадай дүнгүүд энэ зүблөөн дээрэ гаргагдаһан байна. Машина бүтээлгын промышленностиин нёдондоной энэ үе соо гаргаһан продукциин хэмжээндэ орходоо энэ жэлэй тус үе соо гаргаһан продукцинь хоёр дахин нэмээ. Тусхайлбал, электромоторнуудые бүтээлгэ 2,4 үлүүтэй дахин, трансформаторнуудые—1,9 дахин, станогуудые—3,2 дахин нэмээ. Машина бүтээлгын 15 томо предприяти табан жэлэйнгээ даалгабаринуудые үлүүлэн дүүргээ.

Трактор, ашаанай автомашина, хүдөө ажахын бусад зарим түхэлэй машинануудые бүри олоор гаргадаг болохын түлөө хүдэлөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшад шиидхээ.

Хитадта нүүрһэнэй шахтанууд баригдана

ПЕКИН, июлиин 23. (ТАСС). Баруун-Урда Хитадай промышленна центр бологшо Чунцинда мүнөө үедэ нүүрһэнэй 13 шахта баригдажа, шэнэдхэн үргэдхэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй хоёрынь Хитадай национальна һайндэр—октябриин 1 хүрэтэр ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Гурбан шахтань энэ жэлэй эсэстэ ашаглалгада үгтэхэ юм. Чунцинай районой нүүрһэнэй бүхы шахтануудай нёдондо малтаһанай шэнээн нүүрһэ энэ табан шахта нэгэ жэлэй турша соо малтажа гаргаха байна.

Жэл соо 600 мянган тонно нүүрһэ малтажа гаргаха хүсэтэй томо шахта Хэйлунцзянда (Зүүн-Хойто Хитад) баригдажа дүүргэгдээ.

ОАР-эй национальна һайндэр

КАИР, июлиин 24. (ТАСС). 1952 ондо Египедтэ болоһон революциин долоон жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан сэрэгэй ехэ парад мүнөөдэр Каирта болоо. Энэ парадта бүхы түрэлэй сэрэгүүд хабаадаһан байна.

Президент Насер, вице-президентнүүд, центральна правительствын, ОАР-эй Египедэй районой гүйсэдхэхэ соведэй гэшүүд, дипломатическа түлөөлэгшэд парад дээрэ байгаа.

Революциин долоон жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан парадууд Порт-Саидта, ОАР-эй бусад городуудта мүн лэ болоһон байна.

Индидэ Советскэ Союзай үгэһэн бэлэг

ДЕЛИ, июлиин 23. (ТАСС). Советскэ правительствын бэлэг үгэһэн машинанууд болон механизмуудые хэрэглэн, Суратгархада байгуулагдаһан гүрэнэй хүдөө ажахын фермын заһабарилгын мастерскойдо хэрэглэхын тулада Индидэ Советскэ Союзай бэлэг дамжуулан үгэлгэ тухай документдэ мүнөөдэр Делидэ эдеэ хоолой зүйлнүүдэй, хүдөө ажахын министерстводэ гар табилга болоһон байна.

Грециин патриодуудые сүлөөлхэ

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, июлиин 23. (ТАСС). Чехословакиин профсоюзуудай Центральна соведэй түрүүлэгшэ Франтишек Зупка Грециин ажалшадай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь Ф. Маркриста бэшэг эльгээгээ гэжэ Чехословакиин телеграфна агентство мэдээсэнэ. Тусхайлбал, тэрээн соонь иигэжэ бэшэгдэнхэй.

«Грециин профсоюзуудай—ажалшадай аша туһые хараха, тэдэнэй эрхэ сүлөөе хамгаалха үүргэтэй организациин хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэ Танда би ханданаб. Манолис Глезосые, Грециин бусад патриодуудые сүүдлэжэ, түрмэдэ хааха болоһон тухай асуудалаар би бэшэнэб. Энэ асуудал һүүлэй үдэрнүүдтэ бүхы оронуудай ажалшадай һанаа сэдьхэлые ехээр зобооһон байна.

Чехословакиин профсоюзуудай Центральна соведэй нэрэ дээрэ заводуудһаа, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудһаа, город болон тосхонуудһаа, тус тус хүнүүдһээ хэдэн олон мянган бэшэгүүд, телеграмманууд үнгэрһэн һарануудта ороһон байна. Грек арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө элитэ ехэ тэмсэгшэдые хашажа, хэһээжэ байһан ябадал эдэ бэшэгүүд соо буруушаагдана, мүн тэдэниие сүлөөлхэ эрилтэ табигдана.

Грециин патриодуудые сүлөөлхын тулада бүхы юумэ хэгдэхэ ёһотой гэжэ бэшэгэй түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ».

ГДР

БЕРЛИН, июлиин 23. (ТАСС). Глезос болон Грециин бусад демократууд тушаа сэрэгэй сүүдэй Афинада гаргаһан шиидхэбэриие Германиин Демократическа Республикын олониитэ ехээр зэбүүрхэн буруушаана. Манолис Глезосые сүлөөлхэ зорилгоор байгуулагдаһан немецкэ комитет мэдүүлгэ толилоо. Гэмнэлгын хүсэд буруу һүрэжэ, гэмнэгдэгшэдэй зэмэтэй байһанай тодорооһьегүй һаань, иимэ шанга шиидхэбэри гаргагдаа гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Энэ бузар муухай шиидхэбэриин гаргагдаад байхада гэмнэгдэгшэдые сүлөөлхын түлөө тэмсэлые бүхы үнэн сэхэ хүнүүд бүри эдэбхитэйгээр үргэлжэлүүлхэ уялгатай болоно гэжэ комитет тэмдэглэнэ. Гэмнэгдэгшэдые сүлөөлхэ тухай эрилтые Германиин бүхы демократическа партинуудай, ниитын организацинуудай дэмжэхыень комитет уряална.

ГРЕЦИ

АФИНЫ, июлиин 23. **(ТАСС-эй корр.).** Манолис Глезосые, бусад демократуудые сүүдлэн хэһээһэн ябадалые Грециин олониитэ угаа ехээр зэбүүрхэн буруушаана. Зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа нэгэдэмэл партиин (ЭДА) захиргаанай комитедэй мэдүүлгые «Авги» газетэ мүнөөдэр толилоо. Глезосэй гэм зэмэгүй байбашье, тон шанга шиидхэбэри гаргагдаа гэжэ комитет тэмдэглэнэ.

Онсо хуулинуудые, тэрэ тоодо Грециин компартиие нюуса байдалда оруулха зорилготой 375-дахи хуулиие болиулха гэһэн эрилтэ ЭДА-гэй захиргаанай комитет хэһэн байна. Манолис Глезосые, бусад демократуудые сүүдлэһэн ушар демократиие хамгаалха зорилгоор Грециин бүхы хүсэнүүдэй эмхидэн жагсаха хэрэгтэ туһалаа гэжэ захиргаанай комитет заана.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, июлиин 23. (ТАСС). Глезосые хуурмагаар гэмнэһэн Грециин сэрэгэй трибуналай шиидхэбэриие мэдэхэдээ, Венгриин олониитэ ехээр зэбүүрхээ. Грециин патриодууд тушаа трибуналай гаргаһан шиидхэбэри тухай мүнөөдэрэй бүхы центральна газетэнүүд мэдээсэһэн байна. Афинын сүүдэй зоргоороо ороһые элирхэйлһэн статьянууд мүн лэ толилогдоһон байна.

БОЛГАРИ

СОФИ, июлиин 23. (ТАСС). Ороной баатар Манолис Глезос, мүн бусад патриодууд тушаа Афинада гаргагдаһан шиидхэбэриие городууд болон тосхонуудай ажалшадай буруушааһан буруушаалтануудые Болгариин бүхы хэблэл толилоо.

Сүүдлэлгын хойноһоо ажаглан хаража байһан болгар арад сүүдэй энэ шиидхэбэриие ехээр буруушаана гэжэ профсоюзуудай «Труд» гэжэ газетэ редакционно статья соогоо бэшэһэн байна.

Аюултай туршалга

ТОКИО, июлиин 23. (ТАСС). «Акахата» газетэ мүнөөдэр иигэжэ дамжуулна. Японой өөрыгөө хамгаалха хүсэнүүд туршалгын буудалгануудые хэнэ. Тэрэнэй үедэ «Эрликон» гэжэ маркын залан шэглүүлэгдэдэг һомон Токиогой электростанцинуудай нэгэндэ дүтэшэг унаһан байна. Японой профсоюзуудай генеральна совет, Япондо Америкын сэрэгэй базануудые байгуулгада эсэргүү тэмсэл хэхэ национальна совет, ниитын бусад организацинууд национальна обороной управленидэ буруушаалга мэдүүлээд, хүн зондо аюултай иимэ туршалгануудые дары болиулха гэһэн эрилтэ хэһэн байна.

Японой олониитын буруушаалга хэдэг байбашье, национальна обороной управлени «Эрликон» гэжэ залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудые Швейцариһаа нёдондо худалдажа абаһан юм. Иимэ һомонуудые бүтээжэ гаргаха ажалһаа Японой сэрэгэй заводуудые сүлөөлхэ зорилго табигдаһан байгаа. Америкын Холбоото Штадуудһаа бусад түхэлэй залан шэглүүлэгдэдэг һомонуудые национальна обороной управлениин худалдажа абаха һанаашалга гаргажа байһан тухай мэдээсэгдэһэн байгаа.

Редакторай орлогшо **С. БАЛЬЖИНИМАЕВ.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01099. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5014.